Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Sîrbu)
Dosarul nr. 3a-1059/24 (2-22176455-02-3a-11092024)

D E C I Z I E

09 aprilie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Preşedintele completului, judecătorul	Sîrbu Victoria
Judecătorii	Dașchevici Grigore și Cașcaval Andrei
Grefier	Negrei Corina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Bondari Tudor împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 aprilie 2024, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Bondari Tudor către Casa Națională de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea autorității publice de a recalcula pensia,

C O N S T A TĂ :

Pretențiile reclamantului:

La 30 noiembrie 2022 (conform plicului anexat), Bondari Tudor s-a adresat cu o acțiune în contencios administrativ către Casa Națională de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea autorității publice de a recalcula pensia.

În motivarea acțiunii depuse a indicat că, prin cererea din 20.07.2022, reclamantul a solicitat informaţie privitor la care a fost mărimea pensiei stabilită la 06.09.2013 pentru stagiul complet de muncă de 31.6 ani stabilit de legislaţie, care a fost mărimea indexărilor survenite în perioada 06.09.2013 – 01.11.2019 în procente calculate la pensia stabilită pentru stagiul complet de cotizare, care a fost modul de calcul al pensiei pentru stagiul total de cotizare de 34.6 ani dacă, venitul mediu asigurat a fost de 2.383,90 lei, iar pensia fiind calculat de 1.113,52 lei, valoarea căreia constituie mai puţin de 50% din venitul calculat cu prezentarea calculului detaliat al indexărilor efectuate la pensia calculată lui Bondari Tudor în perioada 06.09.2013-01.11.2019.

Menționează reclamantul că, potrivit răspunsului eliberat la 05.08.2022 nr. 1529/22, constată că nu se regăseşte informaţie privitor la următoarele solicitări şi anume, care a fost mărimea pensiei stabilită la 06.09.2013 pentru stagiul complet de muncă de 31,6 ani stabilit de legislaţie la acel timp; Care a fost mărimea indexărilor survenite în perioada 06.09.2013 - 01.11.2019 în procente calculate la pensia stabilită pentru stagiul complet de cotizare. Totodată, în motivarea sa reclamantul a indicat că lipsa acestor răspunsuri concrete, nu are posibilitate de a înţelege corectitudinea calculării pensiei şi modul de calcul al indexaţiilor survenite, ori, modificarea legislaţiei în perioada 2013-2022 nu reflectă imposibilitatea informării corespunzătoare.

La 20.09.2022 reclamantul a solicitat pârâtului examinarea cerinţelor şi informarea asupra tuturor capetelor cerinţelor formulate, iar, ca răspuns la cererea din 20.09.2022, pârâtul la 06.10.2022, a refuzat în informarea petiţionarului la întrebările adresate, acţiune ce pune în afara cadrului legal drepturile şi interesele solicitantului, referindu-se în acest context la pct. 6 subpct. 1)-3) Regulamentului aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 230 din 10.04.2020.

La 17.10.2022 reclamantul a înaintat cerere prealabilă la refuzul din 06.10.2022 eliberat de pîrît în admiterea solicitărilor înserate în cererile anterior înaintate şi prin răspunsul din 31.10.2022 nr. 2054/22, pârâtul a refuzat admiterea plângerii precum şi prezentarea informaţiei solicitate, ori un astfel de răspuns vine în contradicţie cu prevederile legislaţiei în vigoare.

Menționează reclamantul prin prisma art. 5 a Legii privind accesul la informaţie, CNAS are calitate de furnizor de informaţii, referindu-se astfel la art. 1 alin. (1) al legii menționate.

Relatează că, prin decizia CNAS din 05.11.2019, nr. 91/2019/33744 s-a stabilit și s-a majorat stagiul de muncă cu 5,2 ani, astfel Bondari Tudor a obţinut stagiu de cotizare în mărime de 34,6 luni, împrejurare care certifică, că acestuia urma a fi aplicată pensia pentru limita de vârstă raportată la stagiul complet de cotizare de 31,6 ani începând cu 06.09.2013.

Indică că, dreptul de a beneficia de pensia pentru vechime în muncă, cumulează condiţiile stabilite de legislaţie, atingerea vîrstei de pensionare, specificată în art. 41 alin. (1), realizarea stagiului total de cotizare, prevăzut la art. 42 alin. (1), şi, în mod obligatoriu, realizarea stagiului de cotizare în funcţia respectivă. Totodată, s-a referit reclamantul la pct. 4 al Hotărârii Curţii Constituţionale din 30.04.2004 nr. 9.

Ca răspuns, la cererea din 05.08.2022, a recepţionat răspunsul din 06.10.2022 deja indicat mai sus, prin care de fapt s-a refuzat în informarea petiţionarului la întrebările adresate, acţiune ce pune în afara cadrului legal drepturile şi interesele solicitantului. De altfel, conform p. 8 a Regulamentului vizat, CNAS asigură evidenţa individuală a contribuţiilor persoanelor asigurate în

baza codurilor personale de asigurări sociale, certifică stagiul de cotizare, în baza contului personal de asigurări sociale, la solicitarea persoanei asigurate.

Solicită reclamantul Bondari Tudor, constatarea faptului neexaminării în termen a cererilor înaintate la 05.08.2022, 20.09.2022 în ordinea stabilită, recunoaşterea ilegală a refuzului CNAS din 05.08.2022 nr. 1529/22, 06.10.2022 nr. 1903/22, din 31.10.2022 nr. 2054/22, cu obligarea pârâtului prezentări informaţiei solicitate inclusiv privitor mărimea pensiei stabilite pentru stagiul complet de muncă de 31,6 ani, având în vedere că stagiul complet de cotizare a constituit 34 ani şi 6 luni la 06.09.2013, mărimea indexărilor survenite în perioada 06.09.2013 – 01.11.2019 în procente/lei calculate la pensia stabilită pentru stagiul complet de cotizare, obligarea Casei Naţionale de Asigurări Sociale să efectueze calculul pensiei pentru limita de vârstă cet. Bondari Tudor reieşind din stagiul de muncă de 36,7 ani începând cu 06.09.2013.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 aprilie 2024, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Bondari Tudor către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului neexaminării în termen a cererilor înaintate la 05.08.2022, 20.09.2022 în ordinea stabilită; recunoaşterea ilegală a refuzului CNAS din 05.08.2022 nr. 1529/22, din 06.10.2022 nr. 1903/22, din 31.10.2022 nr. 2054/22 cu obligarea pârâtului prezentări informaţiei solicitate inclusiv privitor mărimea pensiei stabilite pentru stagiul complet de muncă de 31,6 ani, având în vedere că stagiu complet de cotizare a constituit 34 ani şi 6 luni la 06.09.2013, mărimea indexărilor survenite în perioada 06.09.2013 – 01.11.2019 în procente/lei calculate la pensia stabilită pentru stagiul complet de cotizare; obligarea Casei naţionale de Asigurări Sociale să efectuieze calculul pensiei pentru limita de vârstă lui Bondari Tudor reieşind din stagiul de muncă de 36,7 ani începînd cu 06.09.2013.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 15 mai 2024 Bondari Tudor, a declarat cerere de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 aprilie 2024, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantului să fie admisă.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art.232 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic.

Motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 19 aprilie 2024, apelul fiind declarat de la data de 15 mai

2024, la 23 august 2024, apelantul Bondari Tudor a recepționat hotărârea motivată, iar la 24 septembrie 2024, Bondari Tudor a depus motivarea apelului, astfel Colegiul constată că, apelul nemotivat și apelul motivat au fost depuse în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel a invocat apelantul aceleași motive de fapt și de drept ce au fost indicate în cererea de chemare în judecată din 30 noiembrie 2022, indicând suplimentar că hotărârea contestată este pasibilă casării reieşind din faptul că, circumstanţele importante pentru soluţionarea pricinii în fond nu au fost constatate şi elucidate pe deplin, concluziile instanţei de fond fiind lipsite integral de probatoriu, având caracter general şi preluată integral poziţia piritei înserată în referinţă, fiind pronunţat cu desăvîrşire în favoarea intimatului. Astfel, acest act judiciar nu este în deplină concordanţă cu normele legislaţiei civile aplicabile litigiului dedus judecaţii şi cu respectarea normelor procedurale civile.

Consideră apelantul că, instanța s-a abţinut de la un răspuns special şi explicit la cele mai importante întrebări şi nu a acordat apelantului care este şi autorul formulării posibilitatea de a şti dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins.

Astfel, din dosarul personal al reclamantului se desprinde că, formula de calcul valabilă la 06.09.2013 şi înserată în dosar nu a fost aplicată de către intimat şi respectiv a fost neglijată de instanţa de fond împrejurări confirmate prin probele prezentate.

Susține că, deși a fost adoptată decizia CNAS din 05.11.2019 nr. 91/2019/33744, instanţa de fond aplică acţiunea stagiului de muncă începînd cu data adoptării Deciziei CNAS 05.11.2019, dar nu anterior din momentul adoptării deciziei de pensie şi anume 06.09.2013. Ori, aplicarea formulei de calcul valabilă la 05.11.2019 nu este justificată şi nu poate avea susţinere legală.

Indică că, efectuînd calculul pensiei la ziua de 06.09.2013 conform formulei stabilite la aceaşi dată şi raportată la stagiul de cotizare complet şi anume de 34,6 ani, se obţine pensia care urma a fi stabilită la 06.09.2013 raportată la stagiul complet de cotizare constituia 1.402,43 lei pentru un stagiu complet, în realitate pensia a fost stabilită în mărime de 1.220,09 lei lunar pentru stagiul incomplet de cotizaţie de 30,1 ani. Iar diminuarea stagului de muncă a fost cu 4,5 ani mai puţin, împrejurare care confirm eroarea admisă de intimat.

Relevă că, suma de 1.220,09 lei pensie de întreţinere pentru stagiu incomplet a şi sevit ca consecinţe diminuarea mărimii pensiei cu 277,00 lei lunar începînd cu 06.09.2013 pînă în prezent, acţiune care a dus la diminuarea majorărilor efectuate pe parcursul anilor, împrejurarea dată se confirmă şi de CNAS, prin înscrisul aflat la dosarul personal a lui Bondari Tudor – sub denumirea Formula de calcul a pensiei cu limita de vîrstă unde pensia calculate constituie 1.402,43 lei lunar exact

după cum corespunde şi calculului întocmit de reclamant în cazul dacă avea deţinut stagiul complet.

Afirmă că, estimativ se constată, că s-a admis o diferenţă dintre cuantumul anual stabilit de CNAS şi pensia care urma fi stabilită în proporţie de 46.755,45 lei, pentru perioada anilor 06.09.2013 – 31.11.2023, potrivit calculului pensiei reclamantului, iar calcularea şi stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă este strict reglementată în Hotărîrea Guverului nr. 328 din 19.03.2008.

Susține că, instanţa de fond a neglijat în totalitate şi faptul că intimatul nu a oferit răspuns la cererile anterior înaintate, afirmaţie susţinută prin răspunsul din 05.08.2022 nr. 1529/22, cererea din 20.09.2022, răspunsul CNAS din 06.10.2022, ori astfel de acţiuni vin în contradicţie cu Hotărîrea Guvernului nr. 230 din 10.04.2020, iar instanța a neglijat în acest context prevederile cu privire la accesul la informație citate de reclamant. Totodată, reclamantul face referire la ignorarea de către autoritatea publică al dispozițiilor art. art. 32, 94 alin. (1), 31, 118 Codul administrativ.

La 05 februarie 2025 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință asupra cererii de apel declarate de Bondari Tudor, solicitând respingerea acestuia, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În ședința instanței de apel, apelantul Bondari Tudor și reprezentantul său, avocatul Agachi Nicolae, au susținut cererea de apel, solicitând admiterea acestuia în sensul declarat.

Reprezentantul intimatului Casa Națională de Asigurări Sociale, în ședință nu s-a prezentat, deși a fost citat legal despre data, ora și locul examinării cauzei, astfel în temeiul dispozițiilor art. 239 alin. (2) Codul administrativ, Completul a decis examinarea cauzei în lipsa intimatului.

Aprecierea instanţei de apel:

Potrivit art.195 Codul administrativ, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii – respinge apelul.

Potrivit art.194 alin.(1) Cod administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În conformitate cu prevederile art.231 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit art.219 alin.(1) – (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În corespundere cu prevederile art.221 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Prevederile art.220 alin.(1) Cod administrativ, stabilesc că, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87–93.

Din conținutul art.93 din Codul administrativ, se stabilește sarcina probațiunii, potrivit căreia, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin.(1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sînt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, instanţa de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi menţinută, ori concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanţele cauzei şi normele de drept material au fost aplicate corect.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

Din materialele cauzei se atestă că, Bondari Tudor începând cu 06.09.2013 este beneficiar de pensie pentru limită de vârstă, calculată pe baza coeficientului individual al salariului - 2,10279 determinat pentru o perioadă mai favorabilă de 60 luni consecutive (1988-12, 1989-12, 1990-12, 1991-12, 1992-09, 1993-03) din ultimii 15 ani de muncă până la 01.01.1999 şi cea realizată după 01.01.1999 din venitul mediu lunar asigurat de 604,13 lei, proporţional stagiului de cotizare confirmat de 30,1 ani, cuantumul căreia a constituit – 1.220,09 lei lunar. (f.26 dosar administrativ)

Ca urmare a indexărilor efectuate pe parcursul anilor 2014 – 2019 pensia a fost majorată după cum urmează: 01.04.2014 – 1.298,79; 01.04.2015 – 1.402,04; 01.04.2016 – 1.543,65; 01.04.2017 – 1.648,62; 01.04.2018 – 1.757,43; 01.04.2019 – 1.850,57.

La 23 iunie 2022, reclamantul Bondari Tudor a solicitat autorității publice pârâte reexaminarea modului şi ordinii de calculare a pensiei pentru limita de vârstă, raportând la stadiului de muncă complet în proporţie de 35,3 ani cu atribuirea unei pensii integrale începând cu 06.09.2013 şi respectiv indexarea acestea reieșind din mărimea pensiei integrale şi nu parţiale şi eliberarea răspunsului la cererea înregistrată la 20.11.2019 nr. B-2549/49.

Prin scrisoarea nr. B-1306/22 din 14.07.2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a comunicat că, Bondari Tudor începând cu 06.09.2013 este beneficiar de pensie pentru limită de vârstă, calculată pe baza coeficientului individual al salariului – 2,10279 determinat pentru o perioadă mai favorabilă de 60 luni consecutive (1988 (12), 1989 (12), 1990 (12), 1991 (12), 1992 (09), 1993 (03) din ultimii 15 ani de muncă până la 01.01.1999, proporţional stagiului de cotizare confirmat de 30,1 ani, cuantumul căreia a constituit- 1.220,09 lei lunar.

Ca urmare a recalculărilor şi indexărilor efectuate pe parcursul anilor 2014 – 2019 pensia a fost majorată şi constituia de la 01.04.2019 – 1.850,57 lei lunar.

Conform art. 33 alin (1) al Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul apariţiei unor circumstanţe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie.

La data de 07.10.2019 Bondari Tudor a depus cererea de reexaminare şi a prezentat certificatul de salariu nr. HAA-16/6-43 din 30.09.2019 pentru perioada de activitate 01.01.1999 – 31.12.2002 şi martie, mai, septembrie, noiembrie anul 2003 la Asociaţia mijloacelor de transport auto Chişinău a CFM, ulterior reorganizată în întreprinderea ÎS „Almitrans” la 08.11.2000.

Astfel, cuantumul pensiei de la 01.11.2019 a fost reexaminat pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 2.383,90 lei, luând în considerare stagiul total de cotizare de 34,6 ani şi a constituit – 1.113,52 lei lunar, fiind actualizat prin intermediul indexărilor efectuate în perioada 2014 – 2019 (la data 01.11.2019) şi a constituit – 1.688,92 lei lunar, care era mai mică decât pensia pentru limită de vârstă aflată în plată (la 01.11.2019) – 1.850,57 lei. Ca urmare indexărilor efectuate pe parcursul anilor 2020 – 2022 pensia reclamantului a fost majorată și de la 01.04.2022 constituie – 2.582,24 lei lunar.

Totodată, s-a constatat că reclamantul beneficiază de alocaţie lunară de stat ca victimă reabilitată a represiunilor politice din perioada anilor 1917 – 1990, în mărime de 100 lei, care de la 1 octombrie 2021 constituie 750 lei lunar. (f.3 dosar administrativ)

La 20.07.2022, Bondari Tudor a solicitat autorității publice pârâte prezentarea informației:

1. Care a fost mărimea pensiei stabilită la 06.09.2013 pentru stagiul complet de muncă de 31.0 ani stabilit de legislaţie;

2. Care a fost mărimea indexărilor survenite în perioada 06.09.2013 – 01.11.2019 în procente calculate la pensia stabilită pentru stagiul complet de cotizare;

3. Care a fost modul de calcul al pensiei pentru stagiul total de cotizare de 34.6 ani dacă venitul mediu asigurat a fost de 2.383.90 lei, iar pensia fiind calculată de 1.113,32 lei, valoarea căreia constituie mai puţin de 30% din venitul calculat;

4. Prezentarea calului detaliat al indexărilor efectuate la pensia calculată lui Bondari Tudor în perioada 06.09.2013 – 01.11.2019.

La 20.09.2022, Bondari Tudor a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale prezentarea informației:

1. Care a fost mărimea pensiei stabilită la 06.09.2013 pentru stagiul complet de muncă de 31.6 ani stabilit de legislaţie la acel timp exact mărimea minimă?

2. Care a fost mărimea indexărilor survenite în perioada 06.09.2013 – 01.11.2019 în procente calculate la pensia stabilită pentru stagiul complet de cotizare în procente?

Prin scrisoarea nr. 1529/22 din 05.08.2022, autoritatea publică a comunicat reclamantului că, începând cu 06.09.2013 este beneficiar de pensie pentru limită de vârstă, cuantumul căreia a constituit – 1.220,09 lei lunar.

Ca urmare a indexărilor efectuate pe parcursul anilor 2014 – 2019 pensia a fost 01.04.2014 – 1.298,79; 01.04.2015 – 1.402,04; 01.04.2016 – 1.543,65; 01.04.2017 – 1.648,62; 01.04.2018 – 1.757,43; 01.04.2019 – 1.850,57.

Conform art.33. alin (1) al Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul apariţiei unor circumstanţe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până ia acordarea drepturilor la pensie. Potrivit art. 33 alin. (3) din Legea nr. 156/1998 reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează in condiţiile prezentei legi. Începând cu 01.04.2017 pensia pentru limită de vârstă se calculează conform formulei prevăzute în Anexa nr.2 din Legea nr. 156/1998: P - 1,35% x Tt x Vav, unde: P - cuantumul pensiei; 1,35% - rata de acumulare pentru anii de cotizare, realizaţi după 1 ianuarie 1999, calculată în procente; Tt - stagiul total de cotizare, ani; Vav - venitul mediu lunar asiugurat valorizat, determinat conform anexei nr. 1.

La 07.10.2019, reclamantul a depus cerere de reexaminare a pensiei, prezentând în acest sens certificatul de salariu nr. HAA-16/6-43 din 30.09.2019 pentru perioada de activitate 01.01.1999 – 31.12.2002 şi martie, mai, iunie, septembrie, noiembrie, decembrie anul 2003 la Asociaţia mijloacelor de transport

auto Chişinău a CFM, ulterior reorganizată în întreprinderea ÎS „Almitrans” la 08.11.2000.

Astfel, cuantumul pensiei de la 01.11.2019 a fost reexaminat pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 2.383,90 lei, luând în considerare stagiul total de cotizare de 34,6 ani şi a constituit – 1.113,52 lei lunar, actualizat prin intermediul indexărilor efectuate în perioada 2014 – 2019 (la data 01.11.2019) potrivit tabelului.

Deoarece cuantumul pensiei reexaminat la 01.11.2019 a constituit – 1.688,92 lei lunar, fiind mai mic decât pensia pentru limită de vârstă aflată în plată (la 01.11.2019) – 1.850,57 lei, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru, a emis decizie de respingere în reexaminarea pensiei.

Ca urmare indexărilor efectuate pe parcursul anilor 2020 – 2022 pensia a fost majorată şi de la 01.04.2022 constituie – 2.582,24 lei lunar.

Iar prin răspunsul nr. B-1903/22 din 06.10.2022 Casa Națională de Asigurări Sociale a comunicat reclamantului, prin care i-a fost comunicat că la problemele abordate i-a fost expediat răspunsuri prin scrisorile B-1306/22 din 23.06.2022 și nr. B-1529/22 din 05.08.2022.

La 17.10.2022, reclamantul Bondari Tudor a depus cerere prealabilă, prin care a solicitat constatarea faptului neexaminării în termen a cererilor înaintate la 05.08.2022; 20.09.2022 în ordinea stabilită cu anularea refuzului din 06.10.2022 nr. B-1903; examinarea cererii din 05.08.2022 şi 20.09.2022 în sensul formulat şi a informa solicitantul privitor la informaţia ce ţine de mărimea pensiei stabilite pentru stagiul complet de muncă de 31.6 ani, având în vedere că stagiul complet de cotizare a constituit 34 ani şi 6 luni la 06.09.2013; mărimea indexărilor survenite în perioada 06.09.2013 – 01.11.2019 în procente/lei calculate la pensia stabilită pentru stagiul complet de cotizare.

Prin scrisoarea nr. 2054/22 din 31.10.2022, autoritatea publică a comunicat reclamantului că, la data de 23.06.2022, 20.07.2022 şi 20.09.2022 la CNAS au fost înregistrate cererile reclamantului privind reexaminarea modului de calculare a pensiei pentru limită de vârstă, cât şi furnizarea informaţiei privind modul de calculare a pensiei şi indexările efectuate.

Prin scrisorile CNAS nr. 1306/22 din 14.07.2022, nr. 1529/22 din 05.08.2022 şi nr. 1903/22 din 06.10.2022 s-a oferit răspuns la problemele abordate.

Respectiv, în vizunea intimatului CNAS, argumentele din cererea prealabilă privind neexaminarea în termen a cererilor, nu pot fi reţinute, deoarece procedura administrativă a fost efectuată în termenul stabilit de art. 60 Cod administrativ.

Referitor la informaţia solicitată pe marginea stabilirii şi recalculării/indexării pensiei a menţionat şi reiterat cî conform dosarului de pensionare s-a constatat că, reclamantul începând cu 06.09.2013 este beneficiar de pensie pentru limita de vârstă, calculată pe baza coeficientului individual al

salariului - 2,10279 determinat pentru o perioadă mai favorabilă de 60 luni consecutive (1988-12, 1989-12, 1990-12, 1991-12, 1992-09, 1993-03) din ultimii 15 ani de muncă până la 01.01.1999, şi cea realizată după 01.01.1999 din venitul mediu lunar asigurat de 604,13 lei, proporţional stagiului de cotizare confirmat de 30,1 ani, cuantumul căreia a constituit – 1.220,09 lei lunar.

Ca urmare a indexărilor efectuate pe parcursul anilor 2014 - 2019 pensia a fost majorată după cum urmează: 01.04.2014 – 1.298,79; 01.04.2015 – 1.402,04; 01.04.2016 – 1.543,65; 01.04.2017 – 1.648,62; 01.04.2018 – 1.757,43; 01.04.2019 – 1.850,57.

Conform art. 33 alin. (1) al Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul apariţiei unor circumstanţe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie.

Potrivit art. 33 alin. 3 din Legea nr. 156/1998, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în condiţiile prezentei legi. Începând cu 01.04.2017 pensia pentru limită de vârstă se calculează conform formulei prevăzute în Anexa nr. 2 din Legea nr. 156/1998: P= 1,35 % x Tt x Vav , unde: P - cuantumul pensiei; 1,35% - rata de acumulare pentru anii de cotizare, realizaţi după 1 ianuarie 1999, calculată în procente; Tt - stagiul total de cotizare, ani; Vav- venitul mediu lunar asigurat valorizat, determinat conform anexei nr. 1.

La 07.10.2019, reclamantul a depus cerere de reexaminare a pensiei prezentând în acest sens certificatul de salariu nr. HAA-16/6-43 din 30.09.2019 pentru perioada de activitate 01.01.1999 - 31.12.2002 şi martie, mai, iunie, septembrie, noiembrie, decembrie anul 2003 la Asociaţia mijloacelor de transport auto Chişinău a CFM, ulterior reorganizată în întreprinderea ÎS „Almitrans” la 08.11.2000. Astfel, cuantumul pensiei de la 01.11.2019 a fost reexaminat pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 2.383,90 lei, luând în considerare stagiul total de cotizare de 34,6 ani şi a constituit – 1.113,52 lei lunar, actualizat prin intermediul indexărilor efectuate în perioada 2014 - 2019 (la data 01.11.2019) potrivit tabelului.

Deoarece cuantumul pensiei reexaminat la 01.11.2019 a constituit – 1.688,92 lei lunar, fiind mai mic decât pensia pentru limită de vârstă aflată în plată (la 01.11.2019) – 1.850,57 lei, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru, a emis decizie de respingere în reexaminarea pensiei.

Ca urmare indexărilor efectuate pe parcursul anilor 2020 – 2022 pensia a fost majorată şi de la 01.04.2022 constituie – 2.582,24 lei lunar. (f.11 dosar administrativ)

Nefiind de acord cu răspunsurile autorității publice, Bondari Tudor s-a adresat în instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune.

Conform art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 39 Cod administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Conform art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Conform art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Instanța de apel statuează că, actele administrative individuale – deciziile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1529/22 din 05.08.2022, nr. 1903/22 din 06.10.2022, nr. 2054/22 din 31.10.2022, constituie acte defavorabile reclamantului.

Iar din analiza actelor administrative contestate, reieșind din solicitările înaintate, se atestă că acțiunea dedusă judecății este una în obligare conform art.206 Cod administrativ.

Conform art. 208 alin. (1) Cod administrativ, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

Conform art. 209 alin. (1) Cod administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia.

Completul judiciar atestă că, Bondari Tudor este subiect de sesizare a instanței de contencios administrativ, a depus acțiunea în termen, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare motive de inadmisibilitate a acțiunii în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, din care motive, acțiunea este admisibilă și pe cale de consecință se va purcede la examinarea pe fond a acesteia.

În conformitate cu art. 33 Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, (1) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:

a) apariţiei unor circumstanţe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie;

b) transferării la altă categorie de pensie.

c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă.

(2) Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin.(1) lit.a) se efectuează şi pentru pensionarii care şi-au realizat dreptul la pensie pînă la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

(3) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în condiţiile prezentei legi.

Potrivit art. 41 alin. Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, începînd cu 1 iulie 2019, se stabilește vîrsta standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și, începînd cu 1 iulie 2028, vîrsta standard de pensionare de 63 de ani pentru femei. Atingerea acestor vîrste se realizează prin creșterea anuală a vîrstelor standard de pensionare, conform eșalonării prevăzute în tabelul nr. 2.

Potrivit art. 42 alin. (1) Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, se stabileşte stagiul complet de cotizare de 34 de ani: pentru bărbaţi începînd cu 1 iulie 2018, iar pentru femei începînd cu 1 iulie 2024, conform eşalonării prevăzute în tabelul nr. 5.

În temeiul art. 1 al Legea nr. 982 din 11.05.2000 privind accesul la informaţie, (1) Prezenta lege reglementează:

a) raporturile dintre furnizorul de informaţii şi persoana fizică si/sau juridică în procesul de asigurare şi realizare a dreptului constituţional de acces la informaţie;

b) principiile, condiţiile, căile şi modul de realizare a accesului la informaţiile oficiale, aflate în posesia furnizorilor de informaţii;

e) obligaţiile furnizorilor de informaţii în procesul asigurării accesului la informaţiile oficiale;

f) modalitatea apărării dreptului de acces la informaţie.

Conform art. 5 alin. (1) Legea nr. 982 din 11.05.2000, subiecţi ai prezentei legi sînt furnizorul de informaţii şi solicitantul informaţiei.

În temeiul art. 10 Legea privind accesul la informaţie nr.982 din 11.05.2000, (1) Persoana are dreptul de a solicita furnizorilor de informaţii, personal sau prin reprezentanţii săi, orice informaţii aflate în posesia acestora, cu excepţiile stabilite de legislaţie.

(2) Dreptul persoanei de a avea acces la informaţii, inclusiv la informaţiile cu caracter personal, nu poate fi îngrădit decît în condiţiile legii.

(3) Orice persoană care solicită acces la informaţii în conformitate cu prezenta lege este absolvită de obligaţia de a-şi justifica interesul pentru informaţiile solicitate.

Fiind investită cu judecarea prezentei cauze, Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin hotărârea din 19 aprilie 2024 a respins acțiunea în contencios administrativ a reclamantului Bondari Tudor.

Completul judiciar constată că, hotărîrea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural, reieșind din următoarele motive.

Cu referire la cerința reclamantului cu privire la încălcarea dreptului reclamantului de acces la informație, Completul o califică ca fiind una nefondată în condițiile în care, toate cererile reclamantului au fost examinate în modul corespunzător, pe fiecare în parte fiind furnizate răspunsuri coerente și detaliate, fiind prezentată atât documentația, cât și calculele necesare pentru a clarifica modul în care a fost determinat cuantumul pensiei. În răspunsurile transmise reclamantului, Casa Națională de Asigurări Sociale a explicat că stagiul de cotizare al reclamantului, utilizat în calculul pensiei, a fost determinat conform documentelor prezentate la momentul inițial și a inclus toate perioadele de muncă raportate și validate conform legislației.

În acest context, corect a statuat prima instanță că, reieșind din argumentele prezentate și documentele analizate, Casa Națională de Asigurări Sociale, a acționat în limitele atribuțiilor legale și a furnizat explicații detaliate cu privire la aplicarea legislației speciale în materia pensiilor, modalitatea de calcul și indexare a cuantumului pensiei reclamantului pentru limită de vârstă a fost justificată în mod corespunzător, asigurându-se respectarea drepturilor legale ale acestuia și aplicarea normelor legale în vigoare, or reclamantul nu poate pretinde lipsa unui răspuns și încălcarea dreptului de acces la informație în condițiile în informația furnizată nu corespunde așteptărilor acestuia.

În ceea ce privește cerința reclamantului Bondari Tudor, cu privire la recalcularea pensiei raportat la un stagiu de cotizare de 34,6 ani, începând cu 06.09.2013, Completul reține următoarele.

La 07.10.2019, reclamantul Bondari Tudor a depus cerere de reexaminare a pensiei, prezentând certificatul de salariu nr. HAA-16/6-43 din 30.09.2019, pentru perioada de activitate 01.01.1999 – 31.12.2002 și martie, mai, iunie, septembrie,

noiembrie, decembrie anul 2003 la Asociația mijloacelor de transport auto Chișinău a CFM, ulterior reorganizată în întreprinderea ÎS „Almitrans” la 08.11.2000.

În urma acestei cereri, cuantumul pensiei a fost reexaminat de la data de 01.11.2019, pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 2.383,90 lei, luând în considerare stagiul total de cotizare de 34,6 ani, și a constituit suma de 1.113,52 lei lunar. Această sumă a fost actualizată prin intermediul indexărilor efectuate în perioada 2014 - 2019, P = 1,35 % × 34,6 × 2383,90 = 1.113,52lei.

În speță, reclamantului i s-a stabilit inițial pensia pentru limită de vârstă începând cu data de 06.09.2013, pe baza unui stagiu de cotizare de 30,1 ani și a venitului mediu asigurat la acea dată.

Ulterior, la 07.10.2019, reclamantul a solicitat reexaminarea pensiei prezentând un certificat de confirmare a unor perioade suplimentare de cotizare. În urma reexaminării, pensia a fost recalculată pe baza unui stagiu total de cotizare de 34,6 ani și a venitului mediu asigurat valorizat.

În context, deoarece cuantumul pensiei reexaminate la data de 01.11.2019 a fost de 1.688,92 lei lunar, fiind mai mic decât pensia pentru limită de vârstă aflată în plată la aceeași dată – 1.850,57 lei, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sector Centru a emis decizia nr. 91/2019/33744 din 05.11.2019 de respingere în reexaminarea pensiei.

Se va evidenția asupra faptului că reclamantul Bondari Tudor a recepționat decizia respectivă la 08.11.2019, fapt confirmat contrasemnătură de către acesta. (f.31 dosar administrativ)

Totodată, Colegiul specializat consideră necesar de accentuat că, în ședința instanței de apel, atât reclamantul Bondari Tudor, cât și reprezentantul său au confirmat faptul că decizia menționată a fost contestată și a rămas în vigoare.

În conformitate cu art. 140 Codul administrativ, un act administrativ individual obţine puterea lucrului decis atunci cînd nu mai poate fi contestat nici pe cale prealabilă, nici prin acţiune în instanţa de judecată competentă. Dacă un act administrativ individual are mai mulţi destinatari sau mai multe persoane sînt afectate de acesta, puterea lucrului decis poate surveni în momente diferite pentru fiecare din aceste persoane.

În aceste circumstanțe în privința deciziei nr. 91/2019/33744 din 05.11.2019 operează puterea lucrului decis, iar în acest context, actele care au fost prezentate de către reclamant la acea etapă nu pot fi catalogate ca fiind circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare sau venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea inițială a dreptului la pensie, ce ar justifica admiterea revendicărilor reclamantului în prezenta cauză, nefiind în acest context întrunite condițiile expres stabilite de art. 33 alin. (1) lit. a) Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, or anume prin actul administrativ emis anterior, reexaminarea

pensiei a fost efectuată conform acestor prevederi, luând în considerare documentele noi prezentate de reclamant care atestau perioade suplimentare de cotizare.

Cu toate acestea, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sector Centru a respins recalcularea pensiei deoarece, deși stagiul de cotizare a fost extins la 34,6 ani, pensia recalculată la 01.11.2019 – 1.688,92 lei, era inferioară pensiei aflate în plată la aceeași dată – 1.850,57 lei. Or, această decizie este conformă cu principiile stabilite de lege, care prevăd că reexaminarea și recalcularea pensiei trebuie să fie în beneficiul solicitantului, iar în cazul în care noul cuantum al pensiei este inferior celui aflat în plată, nu se justifică modificarea acestuia.

Prin urmare, având în vedere că nu au intervenit circumstanțe noi după reexaminarea din 01.11.2019, care să justifice o recalculare pozitivă a pensiei în beneficiul reclamantului, or careva probe în acest sens nu au fost prezentate de către reclamant, Completul apreciază ca fiind legale și întemeiate răspunsurile furnizate de Casa Națională de Asigurări Sociale, dat fiind că, reclamantul nu a prezentat probe noi care să modifice stagiul de cotizare sau venitul asigurat în sensul prevăzut de art. 33 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii.

În privința alegațiilor apelantului, precum că prin decizia CNAS din 05.11.2019, nr. 91/2019/33744, s-a stabilit și s-a majorat stagiul de muncă cu 5,2 ani, obținând astfel un stagiu de cotizare de 34,6 ani, se va accentua că, reclamantul a obținut deja majorarea stagiului de cotizare cu 5,2 ani prin decizia CNAS din 05.11.2019, nr. 91/2019/33744, ceea ce a dus la un stagiu total de cotizare de 34,6 ani. Această modificare a fost realizată în baza certificatelor de salariu și documentelor suplimentare prezentate ulterior. Conform acestei decizii, CNAS a recalculat pensia începând cu 01.11.2019, pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de 2.383,90 lei și a stagiului de cotizare total de 34,6 ani.

Dealtfel, nu se va reține nici argumentul reclamantului, conform căruia majorarea stagiului de cotizare trebuia să fie aplicată retroactiv pentru perioada începând cu 06.09.2013, or acesta nu dispune de o susținere legală, dat fiind că dispozițiile art. 33 alin. (1) lit. a) Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii stabilesc că, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează doar în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare sau venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea inițială a dreptului la pensie.

La caz, însă, majorarea stagiului de cotizare a fost efectuată pe baza unor documente prezentate ulterior, iar recalcularea a fost corect realizată pentru perioada ulterioară prezentării acestor documente, astfel, toate aspectele abordate în prezenta cauză de către reclamant au fost deja reflectate și soluționate prin decizia irevocabilă nr. 91/2019/33744 din 05.11.2019, iar noi circumstanțe de către reclamant nu au fost prezentate.

Instanța de apel notează că, contrar normelor de drept care reglementează sarcina probațiunii în contencios administrativ conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, apelantul nu a adus careva probe în susținerea pretențiilor în instanța de apel, prin urmare, Completul judiciar concluzionează că instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței, a dat apreciere completă obiectivă şi sub toate aspectele probelor, iar hotărîrea dată este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legitime ale participanţilor la proces.

Faţă de cele expuse, Colegiul civil reţine, că prima instanţă a creat părţilor condiţii obiective pentru realizarea drepturilor sale procedurale, participanții la proces au fost auziți, hotărîrea primei instanţe a fost motivată. Condiţiile procedurale privind motivarea hotărîrii sînt îndeplinite chiar dacă nu s-a răspuns expres fiecărui argument invocat de părţi, fiind suficient ca din întregul hotărîrii să rezulte că s-a răspuns tuturor argumentelor în mod implicit, prin raţionamente logice.

Deasemenea, Completul judiciar mai consideră important de remarcat faptul că, apelantul utilizînd calea de atac, în limite legale nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărîrea contestată, iar esența alegațiilor din apel sunt similare celor expuse în fața primei instanțe, care au fost dezbătute și corect respinse.

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate şi combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Bondari Tudor şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art.240 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Apelul declarat de Bondari Tudor, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 aprilie 2024.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Preşedintele şedinţei,

Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Dașchevici Grigore

Cașcaval Andrei